

UNITAT DOCENT VALL D'HEBRON. FACULTAT DE MEDICINA. UAB

MEDICINA PREVENTIVA I SALUT PÚBLICA

Cinquè curs del Grau de Medicina. Curs acadèmic 2024-2025

Medicina Preventiva i Salut Pública Codi: 102948 Crèdits: 6

1. PREREQUISITS

És indispensable haver assolit uns coneixements suficients d'Bioestadística (primer curs), i en especial, d'Epidemiologia Clínica (tercer curs). També requereix el domini de la terminologia i els conceptes propis de la Patologia general.

2. OBJECTIUS I COMPETÈNCIES

Objectius

L'assignatura Medicina Preventiva i Salut Pública forma part del programa de cinquè curs del Grau de Medicina, que correspon al darrer període de formació abans de passar al curs de pràctiques clíniques. L'assignatura consta d'unes parts pròpies, com els fonaments i continguts de la Salut Pública, les actuacions i programes de Promoció de la salut, l'organització i funcionament del Sistema sanitari, els objectius i instruments de la gestió i avaluació sanitària, i el desplegament de la Salut internacional, entre

altres. Per altra banda, consta d'un conjunt de temes que s'han d'impartir de forma interrelacionada amb les assignatures de patologia mèdica, com són les actuacions preventives en les malalties transmissibles i en les malalties cròniques. Respecte aquests punts, dins la docència de Medicina Preventiva s'exposa, primer, una visió epidemiològica del corresponent problema de salut i, després, els components especialitzats de la prevenció. En aquests temes la Medicina Preventiva representa un plus de formació preventiva, que complementa la bàsica inclosa en la docència sobre el tractament de les malalties. En la societat moderna el manteniment i promoció de la salut dels individus, requereix tant el funcionament dels programes generals de salut pública i d'assistència sanitària, com la labor diària dels professionals sanitaris en el desplegament de les acció preventiva i de promoció de la salut. La notable longevitat de la població que s'associa a una elevada càrrega de malalties cròniques, i la persistència de les malalties transmissibles, requereixen una activitat continuada d'accions preventives, immunitzacions, cribratges, educació sanitària i consells preventius, de manera que constitueixen una part destacada de l'acció professional del metge, per a la qual ha d'estar degudament preparat. L'objectiu de l'assignatura és que l'alumne conegui l'àmbit i les activitats de la Salut Pública i estigui capacitada per aplicar la Medicina Preventiva en les actuacions mèdiques. Tot això implica l'adquisició de coneixements, actituds i habilitats sobre Medicina Preventiva i Salut Pública. Inclou l'aprenentatge d'una visió tant individual com col·lectiva sobre el foment de la salut i la prevenció de riscos, així com sobre les estratègies i tècniques de prevenció de la malaltia i de promoció de la salut

Competències

- Assumir el seu paper en les accions de prevenció i protecció davant malalties, i manteniment i promoció de la salut, tant a nivell individual com comunitari.
- Demostrar que comprèn els factors que determinen la igualtat en l'accés a la salut, la seva eficàcia i la seva qualitat.
- Demostrar que coneix a nivell bàsic el Sistema nacional de Salut i de legislació sanitària i els aspectes econòmics.
- Demostrar que coneix les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut.

- Reconèixer els determinants de la salut de la població, tant els genètics com els dependents del sexe, l'estil de vida, la demografia, els factors ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.

3. CONTINGUTS I CALENDARI

L'assignatura es compon de:

Activitats dirigides:

- 27 classes teòriques d'una hora de durada.
- 11 seminaris de casos clínics d'una hora per tots els alumnes.
- 1 sessió de simulació de 2 hores

Pràctiques tutelades (10 h) al Servei de Medicina Preventiva.

Activitats Autònomes: Lectura comprensiva de textos i articles, estudi i realització d'esquemes, resums i assimilació conceptual dels continguts

Blocs distributius

1. Introducció a la Medicina Preventiva i Salut Pública.
2. Protecció de la salut: salut ambiental
3. Problemes de salut i actuacions preventives específiques en les malalties transmissibles.
4. Problemes de salut i actuacions preventives específiques en les malalties cròniques.
5. Promoció de la salut.
6. Sistema sanitari. Gestió i avaluació sanitària.
7. Salut internacional

3.1 CLASSES TEÒRIQUES (27 c. × 1 h. = 27 h.)

Del 10 de setembre al 21 de novembre, 2024

CLASSE (1 hora)	Professor	TEMES	Dia	Horari
C1	Ll. Armadans	Introducció a la Medicina Preventiva i Salut Pública	10 setembre	13:00-14:00
C2	Ll. Armadans	Descontaminació de material sanitari (esterilització, desinfecció).	12	13:00-14:00
C3	C. Llorente	Desigualtats en salut. Salut global. Càrrega de malaltia en països	17	13:00-14:00
C4	B. Borrás	Epidemiologia i vigilància de les malalties transmissibles (I)	19	13:00-14:00
C5	B. Borrás	Epidemiologia i vigilància de les malalties transmissibles (II)	26	13:00-14:00
C6	B. Borrás	Infecció nosocomial.	3 octubre	13:00-14:00
C7	S. Otero	Vacunes I: aspectes generals i programes vacunals	8	13:00-14:00
C8	S. Otero	Vacunas II: immunització en població d'alt risc	10	13:00-14:00
C9	S. Otero	Vacunas III: Vacunes viatgers	15	13:00-14:00
C10	S. Otero	Epidemiologia i prevenció de les hepatitis víriques	17	13:00-14:00
C11	Ll. Armadans	Epidemiologia i prevenció de les malalties de transmissió hídrica.	22	13:00-14:00
C12	Ll. Armadans	Factors ambientals i salut (III): Seguretat alimentària	24	13:00-14:00
C13	B. Borrás	Epidemiologia i prevenció de les malalties transmeses per via respiratòria (tuberculosi, legionel·losi, grip)	29	13:00-14:00
C14	S. Otero	Epidemiologia i prevenció de les malalties de transmissió sexual	31	13:00-14:00
C15	Ll. Armadans	Factors ambientals i salut (i): <i>one health</i> i canvi climàtic	5 novembre	13:00-14:00
C16	B. Borrás	Epidemiologia i prevenció de les malalties transmeses per vectors.	6	12:00-13:00
C17	Ll. Armadans	Factors ambientals i salut (II): Contaminació atmosfèrica i física	7	13:00-14:00
C18	C. Llorente	Tabac: epidemiologia i prevenció	8	12:00-13:00
C19	S. Otero	Epidemiologia i prevenció de les malalties cardiovasculars	11	12:00-13:00
C20	S. Otero	Epidemiologia i prevenció de les malalties neurològiques	12	13:00-14:00

C21	Ll. Armadans	Obesitat. Nutrició i salut. Exercici físic i salut.	13	12:00-13:00
C22	C. Llorente	Epidemiologia i prevenció del càncer	14	13:00-14:00
C23	C. Llorente	Prevenció secundària. Programes poblacionals de detecció precoç de càncer	15	12:00-13:00
C24	C. Llorente	Salut Laboral.	18	12:00-13:00
C25	A. Salazar	Sistema sanitari. Atenció primària i atenció hospitalària. Gestió sanitària.	19	13:00-14:00
C26	C. Llorente	Salut mental. Prevenció del suïcidi.	20	12:00-13:00
C27	B. Borrás	Alcohol i salut. Adiccions a drogues	21	13:00-14:00

3.2 SEMINARIS (11 s. x 2 h. = 22 h.)

Del 16 de setembre al 28 de novembre

TANDA A (grups 1-6 + 25). Grups d'alumnes

SEMINARI (2 hores)	Professor	TEMES		Horari
S1	Ll. Armadans	Determinants de la salut. Nivells i estratègies de la Medicina Preventiva	16 setembre	16:00-18:30
S2	C. Llorente	Qualitat assistencial. Seguretat del pacient.	20	16:00-18:30
S3	B. Borrás	Taller pràctic prevenció infeccions nosocomials	7 octubre	16:00-18:30
S4	S. Otero	Vacunacions preventives casos practics	21	16:00-18:30
S5	S. Otero	Atenció preventiva del viatger	25 oct	16:00-18:30
S6	L.Armadans	Toxiinfeccions alimentarias	28 oct	16:00-18:30
S7	B. Borrás	Profilaxis postexposició	29 oct	16:00-18:30
S8	S. Otero	Prevenció de les malalties transmissibles. Meningitis, tos ferina.	11 nov	16:00-18:30
S9	B. Borrás	Actuacions preventives enfront la TBC	13 nov	16:00-18:30
S10	C. Llorente	Prevenció del tabaquisme	18 nov	16:00-18:30
S11	J. Gómez	Estratègia de salut comunitària	25 nov	16:00-18:30

TANDA B grups 7-12 + 26.

SEMINARI (2 hores)	Professor	TEMES		Horari
S1	Ll. Armadans	Determinants de la salut. Nivells i estratègies de la Medicina Preventiva	17 setembre	16:00-18:30
S2	C. Llorente	Qualitat assistencial. Seguretat del pacient.	25	16:00-18:30
S3	B. Borrás	Taller pràctic prevenció infeccions nosocomials	8 octubre	16:00-18:30
S4	S. Otero	Vacunacions preventives casos practics	22	16:00-18:30
S5	S. Otero	Atenció preventiva del viatger	28 oct	16:00-18:30
S6	L.Armadans	Toxiinfeccions alimentarias	30 oct	16:00-18:30
S7	B. Borrás	Profilaxis postexposició	6 nov	16:00-18:30
S8	S. Otero	Prevenció de les malalties transmissibles. Meningitis, tos ferina.	12 nov	16:00-18:30
S9	B. Borrás	Actuacins preventives enfront la TBC	12 nov	16:00-18:30
S10	C. Llorente	Prevenció del tabaquisme	19 nov	16:00-18:30
S11	J. Gómez	Estratègia de salut comunitària	26 nov	16:00-18:30

TANDA C grups 13-18 + 27.

SEMINARI (2 hores)	Professor	TEMES		Horari
S1	Ll. Armadans	Determinants de la salut. Nivells i estratègies de la Medicina Preventiva	18 setembre	16:00-18:30
S2	C. Llorente	Qualitat assistencial. Seguretat del pacient.	26	16:00-18:30
S3	B. Borrás	Taller pràctic prevenció infeccions nosocomials	9 octubre	16:00-18:30
S4	S. Otero	Vacunacions preventives casos practics	23	16:00-18:30
S5	S. Otero	Atenció preventiva del viatger	24 oct	16:00-18:30
S6	L.Armadans	Toxiinfeccions alimentarias	29 oct	16:00-18:00
S7	B. Borrás	Profilaxis postexposició	31 oct	16:00-18:30

S8	S. Otero	Prevenió de les malalties transmissibles. Meningitis, tos ferina.	7 nov	16:00-18:30
S9	B. Borrás	Actuacions preventives enfront la TBC	8 nov	16:00-18:30
S10	C. Llorente	Prevenió del tabaquisme	20 nov	16:00-18:30
S11	J. Gómez	Estratègia de salut comunitària	27 nov	16:00-18:30

TANDA D grups 19-24 + 28.

SEMINARI (2 hores)	Professor	TEMES		Horari
S1	Ll. Armadans	Determinants de la salut. Nivells i estratègies de la Medicina Preventiva	19 setembre	16:00-18:30
S2	C. Llorente	Qualitat assistencial. Seguretat del pacient.	27	16:00-18:30
S3	B. Borrás	Taller pràctic prevenió infeccions nosocomials	10 octubre	16:00-18:30
S4	S. Otero	Vacunacions preventives casos practics	17 oct	16:00-18:30
S5	S. Otero	Atenció preventiva del viatger	18 Oct	16:00-18:30
S6	L. Armadans	Toxiinfeccions alimentaries	31 oct	16:00-18:30
S7	B. Borrás	Profilaxis postexposició	5 nov	16:00-18:30
S8	S. Otero	Prevenió de les malalties transmissibles. Meningitis, tos ferina.	8 nov	16:00-18:30
S9	B. Borrás	Actuacions preventives enfront la TBC	14 nov	16:00-18:30
S10	C. Llorente	Prevenió del tabaquisme	21 nov	16:00-18:30
S11	J. Gómez	Estratègia de salut comunitària	28 nov	16:00-18:30

3.3. PRÀCTIQUES CLÍNIQUES

Del 10 de setembre de 2024 al 23 de maig de 2025

Pràctiques clíniques	De dilluns a divendres. Horari i lloc
<p>Assistència a les consultes clíniques del Servei de Medicina Preventiva i participació en la presentació i discussió de casos a la consulta de vacunació de pacient d'alt risc i deshabitació de tabac. Conèixer in situ la unitat d'esterilització. Conèixer el programa de cribratge de càncer de mama/ vigilància d'MDOs.</p> <p><u>Programació per grups</u>: de dilluns a divendres</p> <p><u>Calendari</u>: de 10 setembre 2024 a 23 de maig 2025</p> <p><u>Coordinador</u>: Dra. Susana Otero</p>	<p>9:00 – 11:00</p> <p>Servei de Medicina Preventiva. Edifici de l'Antiga Escola d'Infermeria. Planta baixa, banda esquerra</p>

2.4. SIMULACIÓ

Del 2 de desembre 2024 al 9 de Desembre de 2024

Sessions de 2 hs en grups de 16 alumnes

Aula de simulació UD

4. PROFESSORS

Responsable de l'assignatura a la UD

Dra. Susana Otero. Professor agregat. susana.otero@vallhebron.cat

Professors de l'assignatura:

Dr. Lluís Armadans. Professor associat. lluis.armadans@vallhebron.cat

Dra. Blanca Borrás. Professor associat. blanca.borras@vallhebron.cat

Dr. Cesar Llorente Parrado. Professor associat. cesar.llorente@vallhebron.cat

5. AVALUACIÓ

L'avaluació de la assignatura es fa mitjançant dos exàmens parcials i l'assistència i avaluació als seminaris. La nota obtinguda en el 1er exàmen parcial suposa el **35%** de la qualificació final i la nota obtinguda en el 2n exàmen parcial suposa el **35%**. El **30%** restant s'obté de la participació i qüestionari d'avaluació als seminaris.

Per superar l'assignatura, els alumnes han d'aprovar els dos exàmens parcials amb un mínim de 4,5 punts sobre 10 a cadascun dels exàmens amb una mitjana mínima de 5 entre els dos parcials (que suposen un 70% de la nota final de l'assignatura). En cas de obtenir <4,5 punts sobre 10 en algun dels exàmens parcials, s'haurà de presentar a l'examen de recuperació corresponent, i es conservarà la nota de l'altre parcial.

En cas de superació dels parcials, per obtenir el 30% restant: a cada seminari hi haurà un qüestionari a respondre in situ (campus virtual). S'avaluarà tant la assistència al seminari (50%) com la resposta correcta al qüestionari (50%). S'obtindrà una mitjana de la nota de 10 seminaris.

En cas que l'alumne hagi assistit a les pràctiques i participi en el cas clínic de l'últim dia de practiques se li assignarà el 15% de la nota. L'altre 15% procedirà de l'assistència a seminaris

1. Avaluació continuada

Primer exàmen parcial. Matèria compresa: classes teòriques 1 a 12 i seminaris 1 i 3-8 Consta de 40 preguntes de tipus test amb 5 respostes possibles i una de certa; cada pregunta encertada val 1 punt i les respostes equivocades resten 0,20 punts. Representa el **35%** de la qualificació final. **Data de realització: 2 de Desembre 2024**

Segon examen parcial. Matèria compresa: classes teòriques 13 a 27 i seminaris 2 i 9-11. Consta de 40 preguntes; cada pregunta encertada val 1 punt i les respostes equivocades resten 0,20 punts. Representa el **35%** de la qualificació final. *Data de realització: 18 de Desembre 2024*

Assistència i participació als seminaris:

L'assistència a tots els seminaris amb una participació atenta i activa suposa un 30% de l'avaluació final de l'assignatura. A cada seminari hi haurà un qüestionari a respondre in situ (campus virtual). S'avaluarà tant la assistència al seminari (50%) com la resposta correcta al qüestionari (50%). S'obtindrà una mitjana de la nota de 10 seminaris.

Els canvis de seminaris només s'admeten en situacions justificades i intercanviant-se per un company.

Assistència i participació a les pràctiques: Els canvis de grup de pràctiques només s'admeten en situacions justificades i intercanviant-se per un company.

Assistència i participació a les sessions de simulació: Els canvis de sessió de simulació només s'admeten en situacions justificades i intercanviant-se per un company.

2. **Examen de recuperació o de síntesi**

Només es podran presentar als exàmens de recuperació els alumnes que s'hagin presentat prèviament als dos parcials. Poden presentar-se a aquests exàmens els alumnes que hagin suspès algun examen parcial (nota <4,5) i els que desitgin millorar la nota (prevaldrà la nota de l'exàmen de recuperació).

Es compona de dues parts d'acord amb les matèries incloses en els dos exàmens parcials. Per aprovar l'examen de recuperació cal obtenir un 4.5 amb una mitjana mínima de 5 entre les dues parts. Es un examen de tipus test amb 5 respostes possibles i una de certa i les respostes equivocades resten 0,20 punts. *Data de realització: 24 de Gener 2025*

Expressió del resultat de les avaluacions. Nota numèrica amb un decimal, de 0 a 10. Qualificació qualitativa: suspens, aprovat, notable, excel·lent, MH.

Moment de presentació de les notes. Els resultats dels exàmens parcials i de recuperació es donaran a conèixer pocs dies després de la seva celebració. La nota final de l'assignatura (70% + 30%) es donarà després del període d'al·legació i durant el primer trimestre del 2025.

Hi haurà dos períodes d'al·legació posteriors a cada examen.

6. BIBLIOGRAFIA I ENLLAÇOS WEB

Bibliografia específica

- Fernández Crehuet J, Gestal JJ, Delgado M, et al. Piédrola Gil. Medicina Preventiva y Salud Pública. 12ª ed., 2016. Barcelona: Elsevier España SLU.
- Departament de Salut. Pla de salut de Catalunya 2016-2020. Generalitat de Catalunya, 2016.
- Rose G. La estrategia de la Medicina Preventiva. Barcelona: Masson-Salvat, 1994.
- Agencia de Salud Pública de Catalunya. Manual de vacunacions de Catalunya. 1ª ed. Barcelona, maig 2018.

Bibliografia de consulta

- Ben-Shlomo Y, Brookes ST, Hickman M. Epidemiology, Evidence-Based Medicine and Public Health. 6ª ed. Chichester: Wiley-Blackwell, 2013
- Detels R, Beaglehole R, Lansang MA, Gulliford M, eds. 5ª ed. Oxford Textbook of Public Health. New York: Oxford University Press, 2011.
- Harris RE. Epidemiology of chronic disease. Global perspective. Burlington, MA: Jones & Barlett Learning, 2013.
- Pencheon D, Guest C, Melzer D, Muir Gray JA, eds. 2ª ed. Oxford Handbook of Public Health Practice. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Wallace RB, ed. Maxey-Rosenau-Last Public Health and Preventive Medicine. 15ª ed. NY: McGraw-Hill Medical, 2007.

Recursos d'Internet

- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya: <http://www.gencat.cat/salut/>
 - Pla de salut: <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/plasalut/index.html>
 - Salut maternoinfantil: <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/infantil/index.html>
 - Vacunacions: <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/vacunes/index.html>
 - Manual de vacunacions: <https://salutpublica.gencat.cat/ca/ambits/promocio/vacunacions/manual-vacunacions/>
 - Vigilància epidemiològica: <https://canalsalut.gencat.cat/ca/professionals/vigilancia-epidemiologica/index.html>
- Ministerio de Sanidad y Política Social: <http://www.msc.es/>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC, Stockholm): <http://www.ecdc.europa.eu/en/Pages/home.aspx>
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC, EEUU, Atlanta): <http://www.cdc.gov/>
 - Butlletí setmanal “*Morbidity and Mortality Weekly Report, MMWR*”: <http://www.cdc.gov/mmwr/>
 - Revista “*Emerging Infectious Diseases*”: <http://www.cdc.gov/ncidod/eid/>
 - Vacunacions del viatger: <http://wwwnc.cdc.gov/travel>
- Organització Mundial de la Salut, OMS: <http://www.who.int/>
- Estudi Global Burden of Diseases: <https://www.healthdata.org/research-analysis/gbd>
- U.S. Preventive Services Task Force: <http://www.uspreventiveservicestaskforce.org/>